

KOMITET OCHRONY PRZYRODY POLSKIEJ AKADEMII NAUK
COMMITTEE FOR NATURE CONSERVATION, POLISH ACADEMY OF SCIENCES

Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk

ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków; Tel. (+48)(12)424-17-00, Fax. (+48)(12)421-97-90

e-mail: z.mirek@botany.pl & a.nikel@botany.pl

ROK 2012 – ROKIEM OCHRONY PRZYRODY OJCZYSTEJ
Stanowisko i apel Komitetu Ochrony Przyrody PAN

Pan Bronisław Komorowski
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Pałac Prezydencki
Krakowskie Przedmieście 48/50
00-071 Warszawa

Szanowny Panie Prezydencie

Przyroda ojczysta jest dla Polski i Polaków bezcennym dobrem. Dla zachowania narodowej tożsamości ma znaczenie nie mniejsze niż zachowanie języka ojczystego, czy całego bogactwa dorobku kulturowego. Troska o to dobro musi być co najmniej równie wielka, jak dbałość o ekonomiczne podstawy bytu. Nie mniej ważne są w tym kontekście nasze zobowiązania międzynarodowe wynikające nie tylko z podpisanych konwencji, ale przede wszystkim z faktu, że przyroda Polski stanowi ważną i w wielu przypadkach unikatową, a równocześnie wciąż dobrze zachowaną część dziedzictwa przyrodniczego Europy i świata.

Idea współcześnie rozumianej ochrony przyrody narodziła się w Polsce w okresie zaborów i przyczyniła się w tamtym czasie do umocnienia uczuć patriotycznych i zachowania tożsamości. Ważną rolę w jej upowszechnianiu i wcielaniu w życie odegrało w początkowym okresie grono wybitnych twórców kultury, a równocześnie działaczy Towarzystwa Tatrzańskiego. W 1912 roku, z ich inicjatywy, powstała pierwsza polska organizacja ochrony przyrody – Sekcja Ochrony Tatr Towarzystwa Tatrzańskiego pod przewodnictwem Jana Gwalberta Pawlikowskiego, uważanego dziś słusznie za duchowego ojca ochrony przyrody w Polsce. Po odzyskaniu niepodległości stworzone i rozwinięte zostały formalno-prawne i organizacyjne podstawy ochrony przyrody, powstała pierwsza sieć obszarów chronionych i pierwsze, do dziś istniejące, wydawnictwa ochrony przyrody. W okresie powojennym idea ochrony przyrody była mocno obecna w świadomości Polaków dzięki pracy grona wybitnych uczonych i działaczy, takich jak profesorowie Władysław Szafer, Walery Goetel czy Adam Wodziczko, a także wielu innych, którzy tworzyli jej zręby jeszcze w okresie międzywojennym. Udało się stworzyć spójny system ochrony przyrody w skali całego kraju, zabezpieczający najcenniejsze fragmenty dziedzictwa przyrodniczego. Obecnie mamy w Polsce 23 parki narodowe, ponad 120 parków krajobrazowych i ponad 1400 rezerwatów przyrody. W ostatnim okresie wdrażany jest europejski system ochrony przyrody „Natura 2000”.

Nie można też zapominać ogromnego dorobku, nie tylko naukowego, wielu naszych ośrodków akademickich, ale także dorobku licznych ruchów społecznych, oraz dorobku społecznej nauki Kościoła Katolickiego dotyczącej szeroko rozumianej ochrony przyrody i środowiska życia człowieka. Wiele bogatych w tym względzie myśli znajdziemy m.in. w pismach i wypowiedziach Jana Pawła II. W ostatnim ćwierćwieczu rozwinął się także szeroki ruch niezależnych organizacji pozarządowych z wielkim dorobkiem w zakresie ochrony przyrody.

Coraz pełniej uświadamiamy sobie, że niszcząc przyrodę odcinamy się od korzeni, z których wyrastamy i naruszamy podstawy zrównoważonego rozwoju, który zadeklarowaliśmy w naszej Konstytucji. Mimo tej świadomości i mimo konstytucyjnych deklaracji, wciąż, w imię realizacji doraźnych celów ekonomicznych, ochrona przyrody bywa krótkowzrocznie spychana na dalszy plan.

Dziś, w dobie liberalnej gospodarki, jak nigdy wcześniej, nasza bogata tradycja i poważny dorobek ochrony przyrody, dzięki którym zachowane zostało piękno najcenniejszych fragmentów

ojczystych krajobrazów, wymagają przypomnienia, a działania na rzecz ochrony przyrody zdecydowanego wzmocnienia. Dbalność o ojczystą przyrodę to nie tylko wyraz woli zachowania własnej tożsamości i narodowego dziedzictwa, ale również wyraz racjonalnego i długofalowego myślenia gospodarczego; myślenia o dobru także następnych pokoleń. Tym samym, mądrze prowadzona ochrona przyrody, to jeden z filarów współcześnie pojmowanego patriotyzmu oraz ważny element solidnych fundamentów nowoczesnego państwa i jego trwałego rozwoju.

Komitet Ochrony Przyrody PAN uznał, że okągła rocznica 100-lecia powstania Sekcji Ochrony Tatr Towarzystwa Tatrzańskiego, przypadająca w roku 2012, jest dobrą okazją do przywrócenia, w zbiorowej świadomości, społecznej wagi ochrony przyrody.

Zwracamy się zatem z apelem do Pana Prezydenta, aby z okazji przypadającej rocznicy, ogłosić Rok Ochrony Przyrody Ojczystej. Jego obchody objęłyby drugą połowę roku 2012 oraz pierwszą połowę roku 2013. Ze swej strony Komitet Ochrony Przyrody PAN deklaruje szczególne zaangażowanie w przygotowanie programu obchodów, we współpracy ze środowiskami naukowymi wszystkich ośrodków akademickich i zainteresowanymi organizacjami społecznymi.

Kraków, 15.12.2011 r.

Przewodniczący
Komitetu Ochrony Przyrody PAN
Prof. dr hab. Zbigniew Mirek